

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

В И С Н О В О К

До протоколу № 105
від 29 серпня 2022 року

до проекту Закону України
“Про внесення змін до Закону України “Про вищу освіту”
щодо особливостей вступу до закладів вищої освіти
внутрішньо переміщених осіб”
(реєстр. № 6272 від 03.11.2021)

Комітет з питань освіти, науки та інновацій є головним з опрацювання проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про вищу освіту” щодо особливостей вступу до закладів вищої освіти внутрішньо переміщених осіб” (реєстр. № 6272 від 03.11.2021), поданого народним депутатом України Репіною Е.А. та іншими народними депутатами України.

Метою законопроекту є законодавче врегулювання окремих питань вступу до закладів вищої освіти у частині особливостей прийому вступників, які є внутрішньо переміщеними особами.

Змінами до Закону України “Про вищу освіту” передбачено:

надання внутрішньо переміщеним особам, які отримали документ про повну загальну середню освіту, квот на прийом на навчання до закладів вищої освіти;

забезпечення можливості для додаткового вивчення внутрішньо переміщеними особами, які зараховані на навчання до закладів вищої освіти, українознавчих дисциплін.

Реалізація положень Закону у разі його прийняття, на думку авторів, не призведе до додаткових видатків з Державного бюджету України.

Головне науково-експертне управління, розглянувши законопроект та не заперечуючи щодо вжиття додаткових заходів, спрямованих на інтеграцію за новим місцем проживання внутрішньо переміщених осіб, водночас висловлює щодо нього такі зауваження.

До проекту, всупереч вимогам ст. 27 Бюджетного кодексу України та ст. 91 Регламенту Верховної Ради України, не надано фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки), а також пропозицій про зміни до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

Крім того, згідно вимог законодавчої техніки перехідні положення законопроекту застосовуються у разі, якщо потрібно врегулювати відносини, пов'язані з переходом від існуючого правового регулювання до бажаного, того, яке має запроваджуватися з прийняттям нового закону. Перехідні положення не можуть міститися в законопроектах про внесення змін до інших законів. З огляду на зазначене, назва розділу II законопроекту потребує внесення відповідних змін.

Міністерство фінансів України вважає, що проект Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про вищу освіту” щодо розширення особливостей вступу до закладів вищої освіти внутрішньо переміщених осіб” **потребує доопрацювання** та надання необхідних фінансово-економічних розрахунків.

Норми законопроекту впливатимуть на видаткову частину державного та місцевих бюджетів у поточному році, оскільки законопроект набиратиме чинності з дня, наступного за днем його опублікування. Однак, зважаючи на відсутність вихідних даних, Міністерство фінансів України не має можливості здійснити висновок щодо реального впливу прийняття законопроекту на видаткову частину державного та місцевих бюджетів.

Крім того, у Законі України “Про Державний бюджет України на 2022 рік” (реєстр. № 6000 від 15.09.2021) видатки на фінансування заходів із додаткового вивчення внутрішньо переміщеними особами, які зараховані на навчання до закладів вищої освіти, українознавчих дисциплін не передбачені.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету за підсумками розгляду прийняв рішення, що проект Закону України про внесення змін до Закону України “Про вищу освіту” щодо особливостей вступу до закладів вищої освіти внутрішньо переміщених осіб (реєстр. №6272 від 03.11.2021) матиме вплив на показники бюджету (збільшуватиме видатки державного та місцевих бюджетів на підготовку кадрів закладами вищої освіти).

Міністерство освіти і науки України в межах компетенції **не підтримує** законопроект у запропонованій редакції.

Фахівці міністерства звертають увагу, що пропоновані зміни прирівнюють вимоги для вступників, громадян України, які мають різні умови здобуття повної загальної середньої освіти. Так, діти, які проживають на тимчасово окупованій території окремих районів Донецької та Луганської областей, території населених пунктів на лінії зіткнення, тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, не мають можливості вивчати на належному рівні базові предмети за українськими навчальними програмами й відповідно не мають можливості належної підготовки та реєстрації для участі у зовнішньому незалежному оцінюванні (далі – ЗНО) у той час, як для дітей з числа внутрішньо переміщених осіб, які проживають на підконтрольній

Україні території, створені всі умови для навчання українською мовою, підготовки та реєстрації для участі в ЗНО.

Водночас відмова від використання результатів ЗНО під час вступу внутрішньо переміщених осіб для здобуття вищої освіти сприятиме віддаленню вітчизняної освіти від європейських засад функціонування системи вищої освіти в країнах Болонського процесу, а саме прозорості та доброчесності. Пропоновані зміни також не сприятимуть більш рівному доступу до освіти та якісному вимірюванню здобутків, які на даний час досягаються завдяки розширенню сфери використання ЗНО. Таким чином, на думку експертів, будуть створені умови та зросте ймовірність виникнення ризиків вчинення корупційних правопорушень під час вступу таких вступників до закладів вищої освіти, що у свою чергу призведе до репутаційних втрат, пов'язаних із зниженням рівня довіри учасників освітнього процесу, громади, суспільства до процедур вступу до закладів вищої освіти.

Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України вважає, що зазначений акт потребує доопрацювання.

Фахівці міністерства зазначають, що діти з числа внутрішньо переміщених осіб мають можливість навчатися в школах на контрольованих Україною територіях та готуватися до зовнішнього незалежного оцінювання на рівні з іншими однолітками приймаючих територіальних громад, чого не можуть особи, які проживають на тимчасово окупованих територіях України.

Крім того, у разі прийняття законопроекту в такій редакції, скористатися спрощеною процедурою зможуть не лише діти з числа внутрішньо переміщених осіб, але й інші особи, які мають довідку про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи без вікових обмежень.

Таким чином, прийняття відповідного законопроекту може створити передумови для негативного відношення жителів приймаючих територіальних громад до внутрішньо переміщених осіб.

Фахівці зазначеного міністерства вважають за доцільне доопрацювати законопроект, надавши можливість особам, місцем проживання яких є тимчасово окупована територія окремих районів Донецької та Луганської областей, територія населених пунктів на лінії зіткнення, тимчасово окупована територія Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, які отримали документ про повну загальну середню освіту, вступати на навчання до закладів вищої освіти у межах установлених квот прийому до закладів вищої освіти України незалежно від наявності або відсутності довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

Національна академія педагогічних наук України, не заперечуючи щодо вжиття додаткових заходів, спрямованих на повну і гарантовану законом реалізацію права на здобуття вищої освіти за новим місцем проживання внутрішньо переміщених осіб, вважає, що законопроект потребує доопрацювання.

Зокрема, Національна академія наук України звертає увагу на те, що вступники до закладів вищої освіти, які мають статус внутрішньо переміщених осіб, як і інші громадяни України, можуть подавати документи до закладів вищої

освіти на місця, що фінансуються за кошти державного бюджету або за кошти фізичних та юридичних осіб.

Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим звертає увагу на можливі ризики, які виникають у разі прийняття законопроекту в чинній редакції, пов'язані з нерівними умовами вступників із тимчасово окупованих територій України та внутрішньо переміщених осіб, і пропонує введення певних обмежень щодо категорії вступників з числа внутрішньо переміщених осіб, які були взяті на облік як внутрішньо переміщені особи протягом останніх двох років перед вступом та мають документ про повну загальну середню освіту.

Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин (нині Комітет з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин) рекомендує прийняти законопроект в першому читанні за основу.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини у своєму листі від 12.11.2021 р. повідомляє, що за результатами опрацювання зазначений законопроект підтримується.

Підкомітет з питань вищої освіти Комітету з питань освіти, науки та інновацій, розглянувши на своєму засіданні 29 серпня 2022 року зазначений законопроект і враховуючи те, що законопроект не є нині актуальним, оскільки не враховує реалій, що виникли в результаті широкомасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну, зокрема особливостей вступу до закладів вищої освіти в умовах воєнного стану, пропонує його відхилити.

Враховуючи вищезазначене, **Комітет з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 2 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України проект Закону “Про внесення змін до Закону України “Про вищу освіту” щодо особливостей вступу до закладів вищої освіти внутрішньо переміщених осіб” (реєстр. № 6272 від 03.11.2021), поданий народним депутатом України Репіною Е.А. та іншими народними депутатами України, відхилити.

2. Співдоповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити народного депутата України, голову підкомітету з питань вищої освіти Комітету з питань освіти, науки та інновацій Гришину Ю.М.

Голова Комітету

Сергій Бабак